

En gammal landsväg berättar

Jag skall nu här försöka att beskriva en resa
från Odeshög till Smålandsgränsen utmed
den gamla så kallade Marklandsvägen jag skall
ge en skildring av de människor som där bodde
och levde. Skam jag minns den från min
barndom från åren 1918 och framåt. Jag
borger med Blondells hus där Fabr. Peru Blondell
startade en cykelverkstad, i samma fastighet
inrymdes Nilsons järnaffär utanför affären
var det uppställt hästdrivna jordbruksredskap
semaskiner plogar harvar m.m. nästa hus på
vänster sida låg Bergs manufakturaffär
innehavare var fru Berg och dattern Lyka.
på höger sida fanns Elin Anderssons hus
som även hade mjölkförsäljning, längre fram
låg Wiktors matservering. Bredvid låg ett mindre
hus vars innehavarinna sålde smus så kallade
smus-Britta hon var erkänt utav ortens smus-
ätare för den utomordentliga fina arom som
hon själv producerade som kall smuset lagas
fuktigt. På samma sida bodde fam. Skand,
Slaktare Pettersson hade flera hus som in-
rymde bl. annat köllstallar för Låps kunder
Tortill liggande Metodist lokalerna där bodde även
fotograf Vinberg. Vi flyttar över till andra
sidan av vägen där har vi bagare Pettersson
(lång skerpan) han bakade bröd som han
sålde på torget vi kan kalla honom för en av
Odeshöjs 5 kökspersoner han hade förest varit
Regiments bagare i Malmstätt.

Ernst Karlssons Nibel-fabrik med bostadshus
 på samma sida. Bröder Oskar Ceders
 Snickeri verkstad där tillverkades likbistor
 och träkar arbetsvagnar mm. Alldeles intill
 låg smedjen Johanssonssons smedja och bostad
 där fick bänderna sina hästar skodda och
 sina jordbruksredskap reparerade.

På motsvarande sida finns en gammal
 Ladugård som senare blev spannmåls-
 magasin. Så är vi framme vid kyrk-
 evaktmästare Kalle Bloms stuga, mitt emot
 ligger Oskar Ceders fastighet, samt Granlunds
 hus. Den Granlund var läroverkets utbilde över
 sy clever

Så är vi framme vid den berömda
 Mahognyhyddan där bodde Skälqvist som
 var plåttlagare och fick vara chef för
 brandkåren. Vi får inte glömma på
 motsatt sida Rydens hus han var även död-
 grävare i många år

På vänster sida finns Skattehus
 Hektors hus låg alldeles i svängen intill
 Hembygds gårdens det är nu mera rivet
 Luorget kommer sedan och Skattegårdens
 arrendatorbostad. Skattegårdens
 finns på vänster sida där bodde Petter Svensson
 han företog sig en resa till Egypten där han
 bl. annat utövade kamelreit.

Det lilla Paradiset som inte jag vet vore som bodde där på tjugotalet.

Ett mindre hus till på höger sida som beboddes av ett par äldre damer?

En statarbyggning tillhörande Odesköp Södergård till höger sida om vägen

Vi tar vänster sida där låg ett mycket gammalt hus, ruggigt och slitet att se på där bodde Kalle Karlsson med sin hustru och en stor barnskara det är en gåta hur Kalle och hans hustru kunde föda fram en så stor familj utan barnbidrag - bostadsbidrag?

Vi kommer fram till Arkeologen jag minns en äldre man där som hade en så fin trädgård han var mycket iervakade enkla möbler länge fram bodde Simon Filip

På samma sida om vägen låg Svenssons hus fru Anna tvättade kläder ~~att~~ åt en stor del av samhällets societet långa klädstråk med nytvättade kläder hängde i trädgårdens.

Så här vi ett statarhus tillhörande Södergården Simon Nodig bebodde denna fluga

Ett av dem andra husen på vinter sida var Sandberg. Fru Sandberg arbetade som kaffekokerska på Ruht Carlströms Kaffé

Klippans ägare var Kalle med hustru han hade mistad sin hand och var till yrket målare detta hus byggdes 1920

Orskar Odles hus alldeles bred vid Odens hade
 oräntligt långa hängande mustager och Hjärtgordet
 en tid som orgeltrampare i Odeshägs kyrka.
 Sadelmakare Hultberg. var näst intill
 ättskiviga är dom selar och linor tornister
 som bänderna där fick lagade över nyll-
 verkade produkter gjordes.

Smörmassen finns på höger sida där bodde
 Axel han var skomakare och biödlare han
 gick med raska steg. Smörmassen är väl ett
 av dom äldsta hus vi har i Odeshäg.

Nu börjar skäva tätorten ta slut och vi
 kommer in i dal sägnes gatan.
 en börjar med Hjalmar Prid med familj.
 Hjalmar arbetade vid Bäckfabriken
 Medan för bodde Farman Bangsson som var
 smurare han byggde sitt hus omkr. 1918
 Det lilla huset Svängen kallad mins jag
 deras namn som bodde där.

Edvard Jansson var där näst han var en mycket
 skicklig smickare mycket av hans tillverkning
 har ett stort värde i dag hans specialitet
 var klaff beväer, han var även en skicklig
 smidare

Vi kör förbi Sanders gård det är en mindre
 jordbruksfastighet

Så kommer det lilla huset på berget där bodde
 bratt Inna

Skarven Adolf Nilsson arbetade som
 vägarbetare

Huset högt på berget till vänster om vägen
 bodde Oskar Lr. han var jingare och orgel-
 trampare i kyrkan, Eftersom orgel tramporna gick
 tungt och Lr var liten och lätt hände det ibland
 när Augustinsson brakade på med hela
 klaviaturerna, att Lr fick stoppa rockfjåkarna
 fulla med tegelsten som han hade till hands
 I andra huset på samma sida bodde skomakaren
 Klas Rask.

Nägra av vägen dräffar vi på Anders Halm med
 hustru Lisa. Anders var virtuos på dragspel
 åtskilliga gånger har Anders levat upp bygdes
 folk med sitt träskadiga dragspel. Hans
 specialitet var hans egna komposition
 (Sunnens polka)

På lings hus på nägra sidan Kalle arbetade
 som sågverksarbetare en lång tid vid
 Bäckfabriken

Så är vi framme vid det lilla lilla stugan
 där bodde Johan Hall som inte hade några
 stora anseende på livet, ej heller hade han
 haft något besök vad jag kan förstå
 av hälsorådets nämnder, att dömma av att
 hänsen kaniner och flera katter vistades
 inne om vintern

Axel Strid med hustru Eda var näst intill
 Axel arbetade även han vid Bäckfabriken.
 Samtidigt fanns där ett rökeri som Eda drev
 åtskilliga korvar och skinkor här där vandrat
 ut och in i det lilla kökhuset.

Hi ser ytterligare ett högt beläget hus höger
om vägen där bodde Alfred Malm.

Tomte vi kommer fram till vägen som går
till Sestorp fanns ett hus som beboddes av
Klas Rask. En söndagskväll brändes detta hus ned,
jag åkte med min far till företaget så jag
minns en rykande askväg och en kal onur-
stock året var 1919.

Nästa ställe vänster om vägen kommer vi till
Gläntan där bodde Gustaf Gönte en liten
gubbe med långt vitt skägg han levde ett
skilt samt liv hans levebröd var enkelt
en ko och några höns avkastningen därifrån
var hela inkomsten.

Längre fram bodde Oskar Stark med fru
han upp lät sitt hus ofta för stegmätare
som hölls över kvällarna vilka var mycket -
uppskottade.

Tomte vi kommer fram till Årjeds li låg
ett ställe för länge sedan nedrivet på höger sida
om vägen, där bodde en man som hette Kalle
Nelan han var stearbetare. Kalle var överligt
sämning om mornarna vilket medförde för
hans äkta hälft ett olidligt lidande att få
upp honom ur sängen, en natt fick han en snille-
bukt om hur hon skulle bete sig att på efter-
middag fått Kalle ur sängen, hon hämtade en
slana i skogen och stack över över säng-
kanten under Kalle, eftersom Fia inte till-
hörde lätt viktarna presis av sitt kär
ömd.

Så klämde han till med hela sin lyngd på stanen med en så förödande verkan att Kalle kom en längre fortare än kvickt. Nu är vi framme. vid den så fruktade Åreyd li många vägfarande fick här göra åtskilliga besök, då Kalle äkade mästare alla sånade bransor Åreyd li var känd för den pliesand i bakens slutända som förenlode många kuller bytter särskilt för cutkliter.

Uppkomma till Åreyd ser vi först Karl Johanssons gård, bredvid Velfrid Karlstens gård den äldsta av invånarna som jag minns var Velfrids far Kalle i Åreyd han var förlänad med en orantig god hälsa, han var en arbetsman han högg ved till endast ett par dagar före sin död han var då 93 år gammal.

På matvaruhandla sida om vägen bodde Urmakaren han hette Pettersson han gick på lorget och samlade in kloster för reparation som han fäste på väster innan för rocken han var en mycket skicklig yrkesman efter Petterssons död övertogs en del av urmakarier av en in flyttad person vid namn Andersson eller mera känd som (Lödarn) han var också en god reparator m m.

Åreyd bys inne vägar ägnade många åt olika hantverk jag vill nämna några som tidigare Urmakare Pettersson

Valfrid Karlsson var vid sidan om sitt
lantbruk även byggmästare åtskilliga ladvärdar
och bostadshus har kommit upp i byggnad
under hans ledning.

En liten industri växte över upp vid
vattnet detta vatten kom från Visjön
där byggde en företagare man som hette
Krus både kvarn och såg samt en möbelfabrik
denne fabrik drevs tillika med sönerna
Gustaf Kalle Helvar och Robert Krus än i
dag kan man få se möbler som tillverkats
i Stenens Snickerifabrik, på senare tid flytt-
ades denna fabr. till Ödeshög som blev
Ödeshög Måleb kompani.

Vi far över Ån och kommer fram till Grimskult
där bodde gamla mor Tina som bakade tårter
av olika smakar och denominationer den mest
förekommande kallade hon för vardags tårter,
Sjögrens till gårdens hette C. N. Lundberg.

Ytterligare kommer vi fram till en brant
backe som kallades Lungaliden där vid backens
vänstra sida fanns en stuga ägaren till denna
stuga hette Emil Per han dble runt i trakten
och sålde sill, tyvärr fick Emil konkurrens
som resulterade i fruktens värde intriger,
efter många och långa strider i denna konflikt
så så Emil jag var ju i alla först med försäljningen
det var ju jag som uppfann den färsk sillen

Vi passerar Skvallev och kommer fram till
 Jusseryd där den gård som jag och min fru
 äger, dess förste ägare hette Karl Otto Jansson
 som senare övertogs av min svärfar
 farmor Carlsson och hans fru Ester som hade
 tidigare vistats i Amerika

Gården intill bodde skräddare Oskar Wik
 där syddes kläder åt traktes folk Han
 utförde även bogtillverkning till Ladstena
 Hospital.

J. byns tredje gård bodde en friken
 Hilda Böck som var systers till Fab. N. Bäck
 som ägde Oöskings Smickeri-fabrik.

Sista stället i Jusseryds byn heter Nord hem
 där bodde Lisa Joh. Lillsimmons med sin
 faster. Lisa bodde fram hela sitt liv utan att
 ha något arbete, hennes inkomst bestod av
 vad någon kunde ge, samt en ringa
 penning från Kommunen med den inkomsten
 blev det inga stora väringar.

Sandens heter nästa gård där finner vi
 Halle. och Charletta.

På samma sida uppför en liten backe
 ligger soldattorpet för Gumbel reke
 Johan Fritz Hadd. hette knekten jag minns
 knektetoolan på torpstugans gavel utåt vägen

Livspennad järnen Johan-Fritop-Hödd kändelab
rebetknekt för Gumbog räte med lill hövande
gärdar, lydande under Vadstena kompani
stad det på tavlan.

En av bygdens största original genom
tiderna var väl Karl Andersson. boende vid
vägkanten i Gumbog ingen människa
av kvinna född här väl varit på betäket
med lillvaran som Kalle, Amars hade
här stor orsak mänskligt att dömma
att klaga över han, sjukdom och
umbäranden och svag ekonomi satte
sina spår över på honom. Efter boupp-
teckningen fanns intet att hämta
mer han var heller ingen skyldig
livet gick jämt i trap, det kan man kalla
ett vara levnadskonstnär.

Albertina Karlsons gård till vänster
om vägen hon hade varit i Amerikas
fyra färger innan hon blev boende
i Gumbog.

Jag måste göra en liten avstickare
till en landsvägen till en gård som
heter Hålan, dessa människor Andras
och Amanda Carlsson hade i många
år vistats i Amerika och kom i sin-
om tid och köpte gården Hålan det
märkliga var att den hade med sig

hela sitt bohag från Amerika från
husgeråd möbler verktyg linne sängkläder
sitt och med järnspisen som stod på fyra
ben, på framsidan av spisen stod det
ingraverat med blanka bokstäver
Präriens drottning.

Sista gården i Penumby bodde före detta
knecken Johan Ross.

Innan vi kommer upp till byn Bultsbo
stannar vi till vid Kleisakulle där
utspelades på mitten av 1800 talet en
tragisk händelse i denna kulle fanns
ett hus som var till hälften inrymt
i skälva kullen och halva delen utan för
Kleis som bodde där med sin familj
tog en natt och stängde in hela familjen
och lände eld på stugan med påföljd att
alla inbrändes, som lite grann minns
jag katterna av själva ingången som
var åt norr som i dag ej syns något av.

Bultsbo by består av två gårdar Oskar
Janssonns gård längst in så närmast vägen
Albin Johansson i denna Mongårdsbyggnad
inrymdes även en handelsbod där såldes
allt från fetogen till i denna kaffe socker
smus och karameller, handelsboden drevs av
Ligter Holstén i Oleshög som filial

I samma by ligger missionshuset som är över 100 år gammalt där var samlingsplatsen för ortens folk, unga som gammal gick dit och lyssnade till predikan och sång.

Nyttomot ligger Tjällan där bodde skomakare J. Olsson en ~~av~~ av våra färgstarkare figurer. Olsson tillverkade stövlar och skor. Han sysselsatte 3-4 man. Han var inte allena skomakare han var i många år vaktmästare i missionshuset, samtidigt som han utövade landutfrågning på folk som häkat ut för landveck, jag har skär å sett denna fruktansvärda tortyr och kval som dessa människor fick utstå, som ett minne från detta lidande fick dem handa med sig herse.

Vi nämner oss Hortsbal första gården ägdes av Oskar och Lovisa Danielsson. Oskar hade en synnerligen stor förmåga att städsla vackra figurer, vanligtvis importerades dessa från Småland vilket färan ledde ortens hemmasöner och drängar att på lördagskvällarna försöka att få en titt på den skåna, efter som denna invasion kom att störa den goda mattsännen för Oskar och Lovisa måste olika metoder tillgripas för att dämpa den brännandes längtan till den fjärra, efter upprepade varningar och hotelser lycktes inget hjälpa mot den härlighetskränka kavallerierna. Efter en nogg gammal oöfverprövd metod bestöt dem hårt prövade

mokarna och med den under längan
förvarade familjeklodeer som med dess
innehåll öppnade det öppnade fönstret
uttänmma klutladdningen som med fö-
ödande verkan tillfogade dessa fjärr
en rekält som ej historien telt mabes till.

Innan i slaktstob som hette Gustaf Svensson
och hans hustru Tia var nästa ställe där lag
smedjan på höger sida. samt beringhuset
i smedjan skeddles hästar där lagades alla
sorters redskap plogar korvar vagnar m m.
Gustaf Svenssons specialite var att lägga
nytt stjär på yran det kallades att välla.
for att få stället fäst på den gamla yran
som oftast var endast hållet kvar min för
enlitete ofta brukade för detta ändamål

Oskar och Emma Petterssons gård
ligger till höger här har vi en av bygdens
allra äldsta mangårds byggnad den var
uppförd omkring 1740 tyvärr är den nuvarande
den var i mycket dålig skick. En Emma
Pettersson var förländad ett gott kamihög
hen berättade gärna historier från yngre
tid och av dem var när den rypliga
farsaten härjade som till exempel 1871
när det stora kunnafestet gick.

många av bygdens folk till hade arbete
 Viktor Andersson var en mycket onlitad
 kommunal man. Åtskilliga av de stämmor
 han deltog i utar något som helst
 arvode, för den långa resvägen med
 häst och båg utgick ej något kostnader.

Med ortsprästen till Fogeryd låg den
 lilla slagan som en familj Lindsköm
 bodde.

Se kommer vi upp till Viktor Anderssons
 såg som drevs med ångmaskin. en
 gammal träram sågades virket på. allt
 annat arbete ut fördes för hand.

Sägare Karlsons villa låg alldeles bredvid
 sågen.

Tellekullens skola på höger sida bygdes
 1920 lärarinna hette Lisa Lundström.

På samma sida bor Gustaf Årlic som
 jobbade vid sågen. Som timmerarbetare
 han var även väderpöman när man frågade
 om han fick sina väderleksprognoser ifrån
 det här jag hört i radiot se han.

En läncka upp till Mon vänska om vägen
 som beboddes av Hjalmar och hans hustru
 Hanna Hjalmar var maskinist vid sågen

Vi åker ett stycke till och är framme i
 Haddåsen första stället vi träffar på bodde
 David Kylen med fru båda dessa makar hade
 tidigare vistats i Omiska flyttade senare hem
 till Sverige och bosatte sig i Haddåsen där han
 uppförde en mindre smickeri verkstad han
 tillverkade enkla miller, såsom träskoffor
 bord och stolar mm, David Kylen var den första
 jag minns som ägde en motorcykel det var
 en stor Harley Davidson med sidovagn denna
 motorcykel beundrades av oss småpojkar med
 stor respekt Kylen iförd gul motoroveral
 ledarkäpp skinnhuva och bruna långskaftade
 motorhängar och i sidovagnen sin hushålls
 var nämligen som han gav oss gubbar och gummar
 och kruter att darr i knäveckan när detta
 vidunder kom förande

Vi ser ett par gårdar till höger innan vi
 viker av till vänster, på dessa gårdar blev ena
 ägdes av Ekström den andra av Karl Karlsson
 som även drev lanthandel.

Enligt min missionstus ligger också i samma
 by. Oskar Oates gård och ett fidekomiss byrånde
 under Per Brohi skotsgårds på Kisingö
 arrendatorn hette Kar Johansson.

Sista stället i Haddåsen kommer jag inte
 i någ som bodde där till höger om vägen

Vi närmar oss slutmålet för vår färd.
 och är framme i Marildens först en

gård till vänster dess tidigare ägare
känner jag ej till.

Så den sista gården med den stora fina
månggårdsbyggnaden som ägdes av Lindén
och hans fru Terese.

En resa är gjord från Ödeshög till Nordliden
på den gamla vägen en av Pruzes äldsta
vägar som från början var en rickstig,
en förbindelse väg emellan Stockholm och
Hälsingborg via Hultaryd, på denna rickstig
har kungar och kirkor fördats bland annat
Karl den helige Axel Oxenstierna och många
andra från historien kända personer.

Alla dessa människor som jag här har
beskrivit har här äkt ett gätt fram och
och tillbaks kanske tusentals gånger men
en gång blev den rista för dessa arbets-
samma rejäla människor som för lite
slappning födde från sina familjer
ett barnbidrag inga bestads bidrag
ingen sjukt penning fanns att få på den
tiden, skaget till det för många var nära
men det fanns ändå en förtroelse hos
dessa människor, som vi senare tidens barn
saknar.

Så gott som alla har dom samtets
där nere på Ödeshögs kyrkogård den

sista fjärden ledde dit jag läser deras
namn på gravstenarna och minns dem så
väl som om dom lede i dag.
Tack.